

olito pretextu, vel quovis colore per quoscumque loci Ordinarios, seu alios Superiores, & Judices Ecclesiasticos, & Seculares quavis autoritate, fingentes molestari, perturbari, vel inquietari nullatenus possit. Sicutque in premisis per quoscumque Judices, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & autoritate, iudicari, & definiti, debere: ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus premissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & quatenus opus sit nostra de non concedendis Indulgentiis ad instar, statuis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Presentibus ad viginti annos à fine aliorum viginti annorum, ad quos similis gratia à sel. rec. Clemente PP. XI. predecessore nostro concessa fuerunt inchoandos, tantum valiat. Volumus autem ut ipsorum presentium litterarum transcriptis, seu exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici, vel Secretarii dicte Societatis subscriptis, & sigillo Prepositi Generalis ejusdem Societatis, vel alterius personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubicumque locorum habetur, que haberetur eidem presentibus, si forent exhibita, vel ostensa. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 12. Decembris M.DCC.XXIX. Pontificatus nostri anno sexto. Deinde Clem. XI. in Brevi. Alias pro parte 11. Jan. 1701. declaravit, appellatione Neophytorum non comprehendi illos, qui ab Indis pro una dumtaxat parte originem trahunt, quos quarterones dicimus: multoque minus qui octavam partem per proavum, vel proaviam, sive ab alterutro, sive ab utroque habent, quos Puchueles nuncupamus. Et addit: Necnon eidem Presbyteris, & Ordinariis servatis locorum circumstantiis, & limitationibus hujusmodi cum eisdem Neophytis in primo gradu, etiam recte linea affinitatis ex copula illicita resultantis se attinentibus, ut matrimonium quoque inter se contrahere, seu in eo etiam scienter contracto remanere similiter valeant, in oculis tamen, & in foro conscientie tantum, ac argentibus justis causis, gratis etiam dispensandi, & eos, qui in primo affinitatis gradu hujusmodi, etiam scienter contraxerint, ab excessibus, & excommunicationis aliisque censuris, ac penis Ecclesiasticis in foro conscientie tantum gratis similiter absolventi: Dictisque Ordinariis alios Presbyteros idoneos, ab ipsis prius approbatos, in locis, ubi non desint Missio-

narii similem facultatem habentes, quoad premissa in sui locum subdelegandi licentiam, & facultatem auctoritate Apostolica, tenore presentium concedimus, & impartimur. Etiam declarat, quod in illis verbis: Vel alias conjunctis, comprehenditur facultas dispensandi in cognatione spirituali.

TIT. XXXII.

De Conversione conjugatorum.

307 **C**onversio conjugatorum in presenti, est ingressus alicujus conjugati in Religionem. Si enim matrimonium sit ratum tantum, hoc est, non consumatum copula perfecta, vel quia alter non petit debitum, vel quia alter negavit, sive justè intra bimestre, sive etiam injustè extra illud, potest quilibet ex eis, etiam bimestri elapso, Religionem ingredi. c. 2. C. Ex publico 7. c. 14. b. t. Trid. sess. 24. de Matr. Can. 6. L. 13. tit. 7. p. 1. ubi mulieri post diu contractum matrimonium, non tamen consummatum, ingredi Religionem conceditur. D. Bonaz. in 4. D. 27. art. 3. q. 2. Sanch. de Matr. lib. 2. D. 24. n. 27. & alii com. Ratio enim hujus permissionis est, quia in matrimonio rato, in favorem matrimonii spiritualis, quod per professionem contrahitur, subintelligitur hæc conditio: Etsi conjux Religionem profiteatur. Professio namque Religiosa, ob sui excellentiam, habet vim dissolvendi matrimonium ratum, & plures ex Divina revelatione hoc jure usos fuisse, constat ex c. 2. b. t. & ibid. Gonz. n. 6. ac proinde hanc matrimonii solutionem, non tam humana, quam Divina autoritate fieri, probari videtur. Ex c. 2. c. 14. b. t. & ita tenent Scot. Abulen. Sot. Gonz. in c. 2. b. t. n. 7. in fin. Sanch. de Matr. lib. 2. D. 19. ubi plures citat Doctores varie sentientes. Ad hujusmodi ingressum faciendum bimestre assignatur à Jure, c. 7. b. t. Hic tamen terminus potest prorogari, vel etiam restringi à Jure. L. 13. tit. 7. p. 1. Sanch. de Matr. lib. 2. D. 24. n. 12. Ponce de Matr. lib. 9. cap. 9. n. 8. & 9. intra talem terminum potest conjux delibere, an posthabito matrimonio, Religionem ingredi velit. Et idcirco intra illum non tenetur matrimonium consummare, nec debitum reddere: etiamsi non habeat animum ingrediendi Religionem: nam suo utitur jure, & potest fortasse mutare propositum, & Religionem ingredi Sanch. de Matr. lib. 2. D. 24. n. 25. Ponce

de Matr. lib. 9. cap. 9. n. 7. & alii contra Navar. & alios. Hoc quidem bimestre computandum est à die contracti matrimonii: quod si Jux certum terminum præscribat, ab eo tempore, quo assignavit terminum, menses computantur, & quidem eo modo, quo in Calendario occurrant, & de momento ad momentum. Sanch. de Matr. lib. 2. D. 24. n. 21. Ponce, de Matr. lib. 9. cap. 7. & alii contra Barbos. in cap. 7. b. t. n. 9. Si intra bimestre conjux Religionem eligat, eam potest ingredi, ut per annum novitarius probet, an velit, vel non profiteri: arg. Trid. sess. 25. de Regul. cap. 15. ac per consequens bimestre tantum datur ad deliberandum. Sanch. de Matr. lib. 2. D. 24. n. 40. Professione tamen emissa in effectu, & non antea, in aliqua Religione approbata, etiam Militari, dum vere Religio sit, qualis est Melitensis, dissolvitur matrimonium ratum, etiam quoad vinculum, & conjux in seculo relictus, potest post alterius professionem, & non antea, novum contrahere matrimonium, cap. 2. 14. b. tit. Trid. sess. 24. de Matr. Can. 6. Gonz. in cap. 2. b. t. & alii com. & licet vera Societatis post biennium emissa constituent verè, & propriè Religiosum, ea emittentem, cum tamen non inducant professionem solemnem, cui vis matrimonium ratum dirimendi concessa est, & aliunde nullo privilegio hujusmodi habeant vim, dicendum est, quod matrimonium ratum non dirimunt. Ita Suan. Vazq. Henr. Sanch. de Matr. lib. 2. D. 18. n. 6. Gonz. in cap. 2. b. t. n. 6. & alii contra Ponce, de Matr. lib. 9. cap. 6. Quod si post bimestre, vel tempus à Jure assignatum mulier sit cognita à conjuge, etiam per vim, cum hic suo jure utatur, nec ipse peccat; nec jam amplius feminæ conceditur transitus ad Religionem, quippe jam matrimonium desinit esse tantum ratum per talem consummationem, cap. 13. b. t. quod à fortiori locum habet, quando copula per actum, etiam gravem, fuit extorta. Sic Ponce, de Matr. lib. 9. cap. 10. & alii contra Sanch. de Matr. lib. 2. D. 22. num. 6. Greg. Lep. & alios, qui insuper valde probabiliter tenent, feminam per vim præcisam intra bimestre cognitam, posse Religionem ingredi, ne jure suo, sine suo consensu per alterius injuriam privetur: ac proinde dicunt, virum illum per vim cognoscentem peccare; quia auferit corporis femine integritatem, ad quod non habet jus intra bimestre. Contrarium tamen tenent. Sylv. Covar. & Ponce, de Matr. lib. 9. cap. 10. num. 3.

308 Licet consummato matrimonio de Jure Civili adhuc liberum esset conjugibus ad Religionem convolare: de Jure tamen Canonico, quod proculdubio in hac materia servandum est, non licet conjugi post talem consummationem, invita parte ad Religionem transire, cap. 1. b. t. quod sanè provenit ex reciproca potestate, quam conjux in alterum conjugem habet, & idèd nequit altero renuente mutare statum, nec ipsum jure per matrimonii consummationem quasito privare: nam ut ait Apostolus 1. ad Cor. 7. v. 4. Mulier sui corporis potestatem non habet, sed vir: similiter autem, & vir sui corporis potestatem non habet, sed mulier: quæ quidem reciproca potestas præcipue datur conjugibus per commixtionem corporalem: nam tunc fiunt una caro, & idèd nullus potest Deo offerre corpus, quod jam non est suum. Ut deducitur ex cap. 2. b. t. Præterea, matrimonium ratum significat charitatem, quæ inter Deum, & animam justam intercedit: consummatum significat unionem Christi cum Ecclesia per humanitatis assumptionem, cap. 5. de Bigam. idèd matrimonium ratum dissolvitur per Religionis ingressum: secus consummatum: sicut illa unio per charitatem solubilis est: secus unio per incarnationem. Gonz. in cap. 2. b. t. Tribus nihilominus casibus potest conjux post consummationem matrimonii Religionem ingredi: 1. Si aliter committat adulterium, cum enim jus petendi debitum perpetuo amittat, nisi innocentè reconclietur, potest innocens adultero invito Religionem ingredi, cap. 21. 27. q. 2. cap. 15. b. t. L. 11. tit. 7. p. 1. 2. Si alter in hæresim, vel apostasiam incidat, & mopitus in errore persistat. Tunc potest innocens ingredi Religionem, cap. fin. b. t. L. 13. tit. 7. p. 1. 3. & præcipue si ambo conjuges mutuo consensu Religionem ingrediatur: vel saltem unus consentiat, quod alter fiat Religiosus: Sed tunc conjux relictus, si juvenis, & suspectus de incontinentia sit, debet etiam Religionem ingredi, cap. 21. 27. q. 2. cap. 1. cap. 13. b. t. L. 40. tit. 6. p. 1. L. 11. tit. 7. p. 1. Si tamen conjux relictus senex, & de incontinentia non sit suspectus, sat est, quod votum simplex continentie emitat, cap. 4. cap. 9. cap. 18. b. t. Quod si senex de incontinentia suspectus sit, ingredi Religionem prorsus debet: & idèd est de juvene, quantumvis honestæ vitæ sit, & in periculum absit incontinentiæ, cap. 1. b. tit. Sanch. de Matr. lib. 7. D. 32. ex n. 9. & hodie in praxi servatur, quod ad talem mutationem licentia Episcopi accedat, cap. 23. 27.

q. 2. non tamen requiritur ad professionis valorem. *Sancti ubi supra. n. 3. Gonz. in c. 1. h. 1. n. 5.* Sed quamvis requiratur, quod conjux in sæculo manens, vel Religionem ingrediatur, vel continentiam vocet modo dicto, non tamen ad eum necessarium est, ut si non fiat, professio alterius invalidetur, cum nullo jure talis nullitas probetur: quin de ejus valore constat in *capit. 21. 27. q. 2. capit. 9. h. t. Sancti. de Matr. lib. 7. D. 33. num. 4. & alii.* Si uxor, de cujus licentia maritus est professus, votum continentiae emisit, cum suo juri jam cesserit, nequit maritum postea revocare, *capit. 1. h. tit. si tale votum non emisit, & scit, virum non posse profiteri, quin ipsa, vel continentiam vocet, vel Religionem ingrediatur: per ipsum factum licentiam concedendi marito, censetur, se obligasse ad id, quod ad talem professionem est necessarium, scilicet, vel continentiam vocere, vel Religionem ingredi, ac per consequens, ad id teneatur, nec potest maritum revocare; arg. L. 2. ff. de Jurisdic. Si tamen hujusmodi juris ignara extitit, cum non recedatur ei renuntiatum, potest maritum revocare, quod proinde poterit debitum reddere, non autem petere: quin & uxore mortua, teneatur ad Monasterium redire, cum professio adhuc liget, *cap. 9. h. t. Div. Bonav. Greg. Lup. & alii cum Sancti. de Matr. lib. 7. D. 33. ex num. 5.* Ut tamen alter conjungam post matrimonium consummatum possit Religionem ingredi, & in ea profiteri, non sufficit consensus tacitus ob arduam materiam, & ob magnitudinem præjudicii. *Sanchez, de Matr. lib. 7. D. 35. num. 13.* licet contrarium dici videatur in *L. 40. tit. 6. p. 1.* Requiritur ergo consensus expressus, & quidem omnino liber à metu gravi, & dolo: sicut ad ipsum matrimonium requiritur, *cap. 14. de Sponsalib. nam contrariorum eadem est ratio. L. 1. ff. de his, qui sui. Si enim gravi, & injusto metu, vel dolo extorqueatur consensus, professio in vim professionis invalida est, *cap. 2. 33. q. 15. capit. 17. h. t. & post talem professionem, utpote nullam liberè ad sæculum talis Religiosus redire potest. Valet tamen in vim simplicis voti continentiae, *cap. 3. capit. 12. h. t. quia presumitur, nisi aliquid probetur, talem voluisse, se obligare in quantum potuit, ac proinde simplici voto continentiae, *arg. capit. fin. de Desponsat. inpub. & sic professus, ne jure suo privet conjugem invitum, potest ab eo revocari, sed cum voto continentiae presumatur ligatus, licet debitum teneatur reddere, non tamen illud petere va-*****

let. *L. 40. tit. 6. p. 1. l. 1. tit. 7. p. 1.* Quod si ambo conjuges mutuo consensu voto simplici castitatis ligati inveniuntur, adhuc neuter potest altero invito Religionem ingredi; *arg. capit. 4. 33. q. 5.* nam per tale votum solum liberantur ab obligatione reddendi debitum, non tamen à mutua cohabitatione, & aliis conjugalibus obsequiis: aliud est, si & his cesserunt, ut in *cap. 20. h. t. Quod si ambo conjuges, non obtenta mutua licentia, Religionem profiteantur; si alter alterius professionis conscius fuit, neuter alterum revocare potest, cum facto ipso mutua facultatem sibi ambo dedisse censeantur. Si tamen uterque fuit inscius alterius professionis, cum utraque professio fuisset invalida ex defectu licentiae, uterque potest Religionem dimittere, & conjugem repetere. *Sancti. de Matr. lib. 7. D. 34. n. fin.**

TIT. XXXIII.

De Conversione infidelium.

309 **N**omine infidelium veniunt in presenti illi, qui nunquam baptismum susceperunt, ut Mauri, Judæi, & Pagani: nam hi verè ad fidem Christianam dicuntur converti. Hæretici tamen qui fidem in baptismo susceptam deseruerant, ad fidem reverti dicuntur. De his igitur in presenti statuitur: quod si vir infidelis maritum uxoris fidelis occidat, ejusdem uxoris machinatione cooperante, & ad fidem postea convertatur, non potest talis infidelis occidens cum tali muliere contrahere: quippè inter eos impedimentum dirimens invenitur. Et quidem etiamsi adulterium non præcesserit, & etiamsi hoc fiat, ut infidelis per tale matrimonium ad fidem convertatur: *nam tale damnatum tali lucro Ecclesiae compensare non vult, capit. 1. h. t. Si verò infidelis sine machinatione, sed in vello, vel rixa alium occidat, nullum est impedimentum, ut postea ad fidem conversus cum tali muliere contrahat matrimonium, *cap. 1. h. t. arg. L. 19. tit. 2. p. 4. Profectò licet Jure Civili filii potestatis, & curæ patris, non verò matris subiaceant, §. fin. l. Inr. de Patr. potest. tamen Jure Canonico attento, parenti fideli, sive patri, sive matri sit, relinquenda est proles communis (quæ adhuc non est doli capax) in favorem Religionis, & fidei, ne ab infideli parente pervertatur: Nam summa est ratio, quæ pro Religione facit. *L. 43. ff. de Religio. &***

p. 1.

potest talis filius à parente fideli, etiam altero reclamante, baptizari, *cap. fin. h. tit. cap. 10. 28. q. 2. Si doli capax sit in sua relinquatur libertate, quippè nemo invitus fidei suscipere cogitur, *cap. 5. D. 45. cap. 9. de Judæis.**

TIT. XXXIV.

De Voto, & voti redemptione.

310 **V**otum aliquando sumitur pro voce, seu suffragio, quod aliquis habet in Capitulo ad electionem, *cap. 2. de Election. in 6.* aliquando pro desiderio, quod quis habet. *L. 15. ff. de Inoffic. testam.* aliquando pro proprio velle juxta illud. *Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.* In presenti tamen accipitur pro quadam Lege privata, quam quis sibi imponit ad aliquid faciendum, vel omittendum, dandum, vel præstandum: & id, quod promittitur dicitur materia voti, & secundum eam dicitur votum affirmativum, vel negativum, temporale, vel perpetuum. Sed præcipue dividitur in reale, personale, & mixtum. Reale igitur est, quo res externa promittitur, ut elemosyna. Personale est illud, quo actio, vel ommissio actionis hominis propria promittitur, ut peregrinatio, vel jejuniun. Mixtum est, quando utrumque promittitur. Votum etiam commune, & necessarium solet appellari quale scilicet est, quando materia voti ab omnibus ex necessitate præcepti observanda est: tale dicitur quod fit in baptismo Legem Christi servandi. *L. 1. tit. 18. p. 1.* licet hoc in rigore non sit votum: ad cuius distinctionem dicitur votum singulare, & liberum, quando materia voti solum ex consilio debetur: v. g. votum castitatis, vel peregrinationis, & hoc sanè propriè votum est: nam ut ait *D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 1. ad 2. Voluntas movet rationem ad promittendum aliquid circa ea, quæ ejus voluntati subduntur: & pro tanto votum à voluntate accipit nomen, quasi à primo movente. Votum ergo sic communiter definitur: est deliberata promissio Deo facta de meliori bono. *L. 1. tit. 8. p. 1. ibi: Voto, tanto quære deit como promesa, que home face à Dios. E existence ha este nome verdaderamente, é debe ser guardado, quando es fecho por algum bien, que se torna à serviço de Dios. Dvo. Thom. 2. 2. q. 88. art. 1. & 2. dicitur promissio: quia ex voto nascitur obligatio illud adimplendi. *Deuter. 23. v. 21. Psalm. 75. v. 12. Num. 30.***

Tom. I.

v. 3. *Ecclesi. 5. v. 3. ibi: Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere: displicet enim ei infidelis, & stulta promissio.* Quia licet nemo vovere teneatur, post votum tamen illud adimplere teneatur, *cap. 6. h. t. L. 1. tit. 8. p. 1. D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 3. ibi: Maxime autem debet homo Deo fidelitatem, tum ratione dominii: tum etiam ratione beneficii suscepti: & ideo maxime obligatur homo ad hoc, quod impleat vota Deo facta: hoc enim pertinet ad fidelitatem, quam homo debet Deo. Fractio autem voti est quadam infidelitatis species. Undè Salomon rationem assignat, quare sint vota reddenda: quia displicet Deo infidelis promissio. Et quidem hæc obligatio erit gravis, si materia gravis sit, & talis sit voventis intentio: erit tamen levis, si materia levis sit, vel talis sit voventis intentio. Votum etenim, sicut & contractus ab initio voluntatis est, ex post facto tamen necessitatis. *L. 5. C. de O. & A. si enim homini fides servanda est, quanto magis Deo? ut nervos ponderat Rex N. Alfonsus in Pr. tit. 8. p. 1. E si esto es en las promisiones, que los homes facen entre si, quanto mas en las que facen à Dios? In hac igitur obligatione differt votum à proposito, nam hoc quantumvis efficax obligationem non inducit, *cap. 3. h. t. nisi forte propositum non sit simplex, sed conjunctum cum intentione se obligandi: nam tunc utique obligat, *cap. 20. de Regularib. Suar. de Vot. lib. 1. cap. 2.****

311 **Q**ui votum emitit, & solum vult se obligare ad veniale, ad id solum teneatur, etiamsi materia gravis sit: quod si nec ad veniale obligari velit, sed tantum ad poenam, ad poenam tantum tenebitur: quia cum votum sit quadam Lex privata, potest quis modo, quo velit se obligare: nec actus agentium ultra agentium intentionem operari valent. *L. 19. ff. de Rebus credit. in dubio tamen obligatio voti cum gravitate, vel levitate materia commensuratur. Non tamen posse voventem sub gravi se obligare quando materia est levis ob materia improprietatem tenent communiter DD. nisi ratione circumstantiarum fiat gravis. *Sancti. in Decal. lib. 4. cap. 12. num. 6. Qui vovit quotidie recitare Salve Regina, cum materia sit parva non peccat graviter, si semel, vel iterum omittat: imò etsi toto anno omittat, esse tantum veniale, quia materia non coalescunt, tenent Diana, Soto, & alii. Ob contrariam tamen rationem, qui singulis diebus vovit elemosynam, etiam modicam, dare, graviter peccat si pluribus diebus non det elemosynam: quia materia coales-**

Pff

cunt.

cunt. Si votum, etiam gravi, non adimpleatur in parva materia non erit peccatum grave. *Alloz. in Sum. V. Votum, sect. 1. num. 34.* Dicitur in definitione voti *promissio deliberata*: nam voti promissio non debet esse ficta, sed vera animo se obligandi facta: nec sufficit ad votum motus primo primus, nec secundo primus, sed est necessaria deliberatio plena. *L. 1. tit. 8. p. 1. ibi: Pero el que esto ficere, debe ante pensar en ello, é non lo facer arrebatadamente. Alloz. V. Votum, sect. 1. num. 2.* sufficit tamen ad votum, si vovens habeat animum se obligandi, licet sine animo adimplendi, cum hæc separabilia sint. Qui verò votum emisit sine animo se obligandi peccat, sed non manet obligatus: quia cum apponatur conditionem contra voti substantiam censetur nolle vovere, *arg. cap. fin. de Condition. Apposit. intervenire igitur in tali promissione debet ea advertentia, & deliberatio, quæ ad peccatum mortale sufficeret: qui enim potest se per culpam diabolo obligare, non poterit se obligare Deo per votum? Suar. de Voto, lib. 1. cap. 4. & 6. Navar. & alii.* Dicitur *Deo facta*: quippe votum est actus patriæ, seu Religionis, quo Deum immediate colimus: sicque vota, quæ Sanctis fiunt, Deo in memoriam tallium Sanctorum fieri censentur, sicut templa, & Altaria quæ nomine eorum eriguntur. *D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 5. Suar. de Voto, lib. 1. cap. 16. n. 5. Sanchez. in Decal. lib. 4. cap. 1. n. 41.* vota etenim non solum Christiani, sed etiam Ethnici suis Diis faciebant, & solvebant, tamquam suæ Religionis obsequia. Sic apud *Virgil. Aeneid. lib. 5. Cloanthus ait: In littore taurum constitutam ante aras voti reus, extaque falsos porriciam in fluctus, & vina liquentia fundam.* Ubi obiter notandum est, quod voti reus dicitur, qui suscepto sub conditione voto, se numini obligat: qui illud solvit, dicitur absolutus, qui illud non solvit damnatus nuncupatur. Additur præterea in definitione voti: *de meliori bono*: quia materia voti non solum debet esse possibilis, licita, & honesta, sed etiam de meliori bono, hoc est, quod sit melior, ac Deo gratior, quam ejus oppositum. *Div. Thom. 2. 2. q. 88. art. 3.* Et licet matrimonium secundum se non sit materia voti, cum impediatur majus bonum, religionem videlicet, & coelibatum; tamen quando hic, & nunc est majus bonum matrimonium, quam oppositum, potest absdubio matrimonium voveri: v. g. si puellæ corruptæ data sit fides de matrimonio, vel quando ob carnis ardorem inextinguibilem hoc

medium censetur convenientius ad vitanda peccata: vel quando matrimonium ob bonum religionis fidei, & pacis inter Principes Christianos expedit celebrari. Vel quando alias contracturus matrimonium voveret cum puella paupere ad ejus inopiam sublevandum matrimonium contrahere, *cap. 20. de Sponsalib. Suar. de Voto, lib. 2. cap. 9. ex num. 8. Sanchez. in Decal. lib. 4. cap. 8. num. 51.* Si res per votum promissa sit indifferens, non valet votum, nisi fortè sumatur, ut medium ad finem bonum. Vota, quæ sunt de rebus vanis, & inutilibus sunt magis deridenda, quam servanda. Votum nullo genere venialium peccandi, ut de materia moraliter impossibili non valet. Votum, quod S. Theresia emisit efficiendi semper quiddam perfectius esse intelligeret, fuit maxime arduum, & Deo consiliante fuit factum, ut in Breviario notatur: quod cum specialis gratiæ impulsu fuisset emissum, non debet ad consequentias trahi: *arg. L. 14. ff. de Legib. Validum tamen est votum non peccandi graviter, nec etiam venialiter in aliquo genere: nam hoc per vires gratiæ possibile est, non tamen facile consulendum ob transgressionis periculum. Suar. de Voto, lib. 2. cap. 3. ex n. 2. Sanchez. in Decal. lib. 4. cap. 5. ex n. 10.* quando vero materia ex se est capax voti, magis meritorium est, ex voto facere, quam sine illo, quia sic pertinet ad divinum cultum, fitque ille actus religionis, & patriæ, quæ est præcipua inter virtutes morales. Et sic vovens plus se Deo subjicit, quam ille qui sine voto facit. Subjicit enim se Deo, non solum quantum ad actum, sed etiam quantum ad potestatem, quia de cætero non potest aliud facere, sicut plus daret homini, qui daret ei arborem cum fructibus, quam qui daret ei fructus tantum, ut dicit *Div. Anselm. Sic D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 6. in corp.*

312 Si quid malum, vel turpe promittatur, non obligat votum, teste D. Isidor. *in cap. 5. 22. q. 4. ibi: In malis promissis rescinde fidem, in turpi voto muta decretum: quod incautè vovisti, ne facias: impietatem enim est promissio, qua scelerè adimpletur. L. 1. tit. 8. p. 1. quod optime explicat Div. Thom. 2. 2. q. 88. art. 2. ad 2. ibi: Quaedam sunt, quæ in omnem eventum sunt bona, sicut opera virtutis, & talia bona, quæ possunt absolute cadere sub voto: quedam verò in omnem eventum sunt mala, sicut ea, quæ secundum se sunt peccata, & hæc nullo modo possunt sub voto cadere: quedam verò sunt quidem in se considerata bona, & secundum hoc*

hoc possunt cadere sub voto) possunt tamen habere malum eventum, in quo non sunt observanda: & sic accidit in voto *Sephte, qui, ut dicitur Judic. c. 11. v. 3. & 31. votum vovit Domino, dicens, si tradiderit filios Amón in manus meas, quicumque primus egressus fuerit de foribus domus mea, mihiq; occurrerit revertenti in pace, eum offeram holocaustum Domino. Hoc autem poterat malum eventum habere, si occurreret ei aliquod animal non immolandum, sicut, asinus, vel homo, quod etiam accidit: unde, & Hieronym. dicit: in vovendo fuit stultus, & in reddendo impius. Præmittitur tamen ibidem, quod factus est super eum Spiritus Domini: quia fides, & devotio ipsius, ex qua motus est ad vovendum fuit à Spiritu Sancto: propter quod ponitur in Catalogo Sanctorum, & propter victoriam, quam obtinuit, & quia probabile est, eum penituisse defacto iniquo; quod tamen aliquod bonum figurabat. Quod finis rei promissæ est malus non valet votum, cum sumatur, ut medium ad finem malum: v. g. si quis elemosynam voveat, ut injustam rem consequatur: valet tamen, si finis tantum vovens malus sit, cum ejus malitia in rem promissam non refundatur: v. g. si quis voveat elemosynam ob vanam gloriam. *Suar. de Voto, lib. 2. c. 4. n. 3. & 4. Sanchez. in Decal. lib. 4. cap. 6. n. 13.**

313 Votum ex parte promissionis est vel absolutum, quod scilicet statim, independenter ab aliquo eventu obligat: vel conditionale, cujus obligatio ab implerione alicujus conditionis futuræ, & contingentis dependet. Item: aliud est *expressum*, quod scilicet voce, signo, vel nutu declaratur. Aliud *tacitum*, quod scilicet emittitur aliquid faciendo, cui est annexum votum: v. g. qui Sacros Ordines suscipit, votum continentia ipsius annexum emittente censetur. Sed celeberrima voti divisio est in *solemne*, & *simplex*. Solemne siquidem est, quod ab Ecclesia ut tale acceptatur: & in hac acceptance, seu dispositione Ecclesiæ ejus solemnitas stat. Estque perpetuum, si ab Ecclesia non dispensetur, & voventem inhabilem reddit ad actus voto oppositos. Tale est votum solemne professionis religiosæ, & votum continentia Sacris Ordinibus annexum: *e. 1. b. t. in 6. l. 2. tit. 8. p. 1. & ibid. Greg. Lop.* Votum simplex est, quod prædicta caret solemnitate; cujusmodi sunt cætera omnia vota. *L. 2. tit. 8. p. 1.* Et certe quilibet potest Deo votum facere, nisi specialiter prohibeatur, cum hoc sit obsequium, quod tamquam Religionis actus

Deo Authori omnium bonorum juste præstatatur. Vovere tamen ex defectu rationis prohibentur furiosi, amentes, & mente capti. Item infantes in foro externo, in interno autem, secundum eorum capacitatem discutiendum est. Episcopus nulla vota realia, nec personalia, qua jus officio obstat, ut longa peregrinatio, vel ingressus Religionis, emittere valet sine Pontificis licentia, cum non possit solvere etiam prætextu pietatis vinculum, quo Ecclesiæ adstringitur, nec sui muneris ad impletionem deficere valeat. *c. 18. de Regularib. L. 3. tit. 8. p. 1.* Votum professionis emissum à Novitio ante decimum sextum annum ætatis, & ante completum probationis annum à jure irritatur. *Trid. sess. 25. de Regular. cap. 15.* Impuberes, Minores, Conjugati, & Religiosi, licet possint valide vovere de materia non prohibita sine licentia parentum, Tutorum, Curatorum, Conjugum, & Superiorum, non tamen prædicta vota sine prædictorum licentia habent omnimodam firmitatem ex defectu libera voluntatis, ac proinde possunt irritari. *L. 3. tit. 8. p. 1. & ibid. Greg. Lop.* ubi textus Canonicos concordantes cum variis limitationibus ponit.

314 Qui facta sufficienti inquisitione adhuc dubitat, an emissit votum, ad illud non tenetur: siquidem suam possidet libertatem, & in dubio melior est conditio possidentis. *c. 65. de Reg. jur. in 6. Sanchez. de Matrim. lib. 2. D. 41. n. 32.* si verò quis certus sit de voto, dubitet tamen, an habuerit animum se obligandi, vel sufficientem deliberationem, vel an votum valeat: cum jam defacto constet, & possessio pro voto sit, presumitur legitime factum; *arg. c. 8. de Probation. Sanchez. n. 13. idem, ex eadem ratione, dicendum est, si cum de voto, & ejus valore constet, dubitet vovens, an adhuc obliget. Qui rem in genere vovit, non exprinendo nec quantitatem, qualitatem, licet attentio Jure Civili, talis promissio ob incertitudinem vitaretur. L. 94. l. 95. ff. de V. O. de Jure tamen Canonico ob favorem causæ piæ sustinetur, cum jam de voto constet, & sit honestum, & possibile: sufficit tamen, quod præstetur res in quantitate, vel qualitate utili, licet non sit major, nec melior in illa linea. Sic in c. 18. de Censib. cum S. Pontifex consuleretur circa mensuram tribuendam ob votum factum Divo Jacobo Compostellano, respondit, sufficere ad votum adimplendum, si minima mensura tritici reddatur, cum in ea votum verificetur; *arg. L. 75. ff. de Legat. 3. & c. 30.**

de Reg. jur. in 6. ibi: In obscuris minimum est sequendum: nisi aliud consuetudine sit introductum, nam secundum eam mensuventis interpretatur; arg. c. 8. de Consuetud. Quod si votum pro tempore designato fiat, tempore adveniente implendum est, nisi juxta causa excuset. c. 5. h. t. v. g. si ex dilatione facilis, & melius speretur adimplendum. *Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 14. n. 8.* Si absque temporis designatione fiat, impleri debet cum primum potest, prudentis judicio, sine incommodo notabili, attentis circumstantiis. *Deut. 23. v. 21. ibi: Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere: quia requirit illud Dominus Deus tuus, etsi moratus fuerit reputabitur tibi in peccatum. D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 3. ad 3. Suar. de Vot. lib. 4. c. 12. ex n. 6. Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 14. ex n. 4.* Nam in omnibus obligationibus, in quibus dies non ponitur, presenti die debetur. *L. 14. ff. de Reg. jur. spatium tamen, in quod adimpletio possit differri prudentis judicio, taxandum est. L. 13. l. 105. ff. de Solutionib.*

315 Obligatio voti adeo personalis est, ut solum voventem ad voti impletionem obliget, cum sit Lex privata, quam ipse sibi met ipsi imposuit. Hinc non potest votum factum alienum, sed tantum diligentia, vel conatus, ut fiat. *Suar. de Voto, lib. 2. cap. 1. n. 7. Sanch. & alii:* & licet votum personale, in quo actio voventis propria est promissa, non possit per alium adimpleri, tamen quando votum est reale, potest per Procuratorem adimpleri, vel per alium, qui loco voventis hoc facere velit. Idem est de voto mixto, quatenus votum reale continet: quia cum materia voti sit voventi extrinseca, eodem modo satisficit obligationi voti, si ab ipso vovente, vel ab alio adimpleatur, sicut accidit in solutione debiti. Si vero vovens ex aliqua causa, etiam sua culpa non possit votum adimplere, etiamsi hoc reale sit, non tenetur illud per alium adimplere, nisi ad hoc faciendum se voluit obligare. *Suar. de Voto, lib. 4. cap. 10. n. 10. Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 15. ex n. 3.* Nec alii præter voventem voto tenentur: v. gr. filii, hæredes, vel successores, nisi ipsi voto se obligassent, ut in c. 6. h. t. Quando Magistratus, vel major pars communitatis aliquid votum emittunt, subditi, vel successores non consentientes voto, non tenentur ad ipsum; si tamen autoritas Episcopi accedat, omnes, non ad votum, sed ad materiam voti ex Lege Ecclesiastica obligantur. Infans, dum baptizatur, non

tenetur ex voto ad Fidem Catholicam, sed ex Lege Divina obligante ex suppositione susceptionis in baptismo. Hæres non tenetur testatoris vota personalia, nec mixta, quatenus actionem personalem continent, adimplere, nisi, & ipse in hoc consentiat, siquidem eo quod sint personalia personam tantum naturalem, non vero personam civilem testatoris ligant. Tenentur tamen hæredes vota realia testatoris, & etiam mixta, quatenus realia, adimplere. c. 18. de Censib. c. 6. de Testam. c. 6. h. t. L. 2. ff. de Pollicit. nam adeundo hæreditatem suscipiunt obligationes, & onera realia ipsi annexa, inter quæ sunt talia vota. *Suar. de Voto, lib. 4. cap. 11. Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 15. ex n. 22.*

316 Redemptio voti, de qua in secunda parte Rubricæ, licet propriæ commutationem significet, latius tamen sumitur pro quocumque modo, quo obligatio voti cessat. Et quidem i. cessat voti obligatio per dispensationem à legitimo Superiore factam, consensu tertii, cui jus per votum adquisitum est, interveniente; debetque adesse causa justa verè talis, nec sufficit bona fide credi justam; aliter non tenet dispensatio: nam cum sit remissio nomine Dei facta, non potest Deo placere, si irrationabilis sit, rectaque gubernationi præjudicet. Nec enim Prælati conceditur, teste Apostolo, potestas ad destruendum, sed tantum ad ædificandum. Qui verò facultatem dispensandi habet, etiam habet ad commutandum, cum commutatio sit pars dispensationis; non verò è contra. Pontifex sanè ex absoluta potestate ligandi, atque solvendi Divo Petro, & ejus in Cathedra successoribus concessa, potest in omnibus votis dispensare. Et quidem solus in quinque reservatis, videlicet, castitatis, Religionis, peregrinationis in Terram Sanctam, ad Limina Apostolorum, & ad Sanctum Jacobum Compostellanum in Hispania. c. 7. h. t. L. 4. l. 5. tit. 8. p. 2. Nam hæc quinque vota specialiter R. Pontifici sunt reservata. *Extrav. fin. de Penitent. int. comm. possunt tamen inferiores Prælati, vel etiam Confessarii in his votis dispensare ex privilegio Apostolico, vel ex delegatione, vel ex consuetudine legitime præscripta, vel etiam quando necessitas urget, vel est periculum in mora, nec datur facilis ad Papam recursus, vel ad aliam hac facultate gaudentem, vel si vovens tantum sub veniali se obligavit: vel si dubitetur, an verè sit reservatum, vel non. Quod si prædicta vota non sint in suo genere, perfecta, non consentit reservata.*

v. g. si quis vovit castitatem ad tempus certum, vel ex certo tempore: vel si volvit non peccare contra castitatem, vel si disjunctive castitas, vel jejunium promittatur: vel si fiat votum ingrediendi Religionem non approbatam, vel peregrinandi Romam, Terram Sanctam, vel Compostellam alio, quam devotionis fine: vel si metu, etiam levi, injuxta incuso aliquid ex his votis extorqueatur. Talia enim vota non sunt perfecta in sua linea, ac proinde nec reservata. *Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 40. ex n. 24.* eadem ratione non sunt reservata hæc vota, si sub conditione contingente in futurum (secus, si sub conditione necessitatis, vel contingente quidem, sed de præterito, vel præsentis) emittantur: nam majori affectu in conditionem, sub qua, quam in materiam, de qua fiunt, emitti creduntur, nec reservata manent adhuc impleta conditione: ut contra *Sot. de Just. lib. 7. q. 2. art. 2. Gutierr. qq. Canon. lib. 2. cap. 22. n. 51. Ponz. de Matrim. lib. 8. c. 9. n. 7. tenent Sanch. de Matrim. lib. 8. D. 10. n. 8. Uled. in Sem. lib. 4. cap. 18. Palacios, Medin. Valent. & alii:* quia conditionis impletio obligationem perficit; non verò consensus, nec modi promittendi imperfectionem mutat, Episcopi alique Prælati jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, possunt in votis non reservatis dispensare cum suis subditis, non verò cum aliis: Prælati Regulares, etiam dispensare possunt cum Religiosis: imò & cum Novitiis: Nam licet non habeant in ipsos potestatem dominativam, habent tamen jurisdictionem spirituales Ecclesiasticam, in qua potestas dispensandi fundatur. Sic contra alios tenent *Suar. de Voto, lib. 6. cap. 11. n. 8. Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 36. n. 17. Navarr. & alii.* Causæ justæ ad dispensandum sunt defectus libertatis in vovendo, vel ex puerili ætate, vel ob passionis vehementiam, vel metum: vel si ex voto timeatur ruina spiritualis ipsius voventis ob ejus fragilitatem: vel si ejus intentio sit dubia, vel si erravit in causa impulsiva, vel si hæc, vel etiam finalis ex parte cesset. *Suar. de Voto, lib. 6. c. 17. ex n. 8. Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 45. ex mem. 26.*

317 2. Cessat voti obligatio per commutationem; sicut enim in Lege veteri, in qua non minus preceptum Domini obligavit, quam votum hodie obligat in Ecclesia, primogenitum, quæ Domino mandabantur offerri; quædam redimebantur, & quædam commutabantur in aliud sicut primogenitum asini, qui pro ove commu-

tabatur: sic etiam hodie votum commutari in aliam rem potest c. 7. h. t. *Communtatur* siquidem, quando loco rei promissæ alia subrogatur. Et cum hæc sapiat naturam ejus in cujus locum sufficitur, loco ejus profecto debet adimpleri; arg. c. 3. c. 4. *Ut lite pendens*, quod si vovens, primum votum adimplere velit, etiam post commutationem hoc valet facere: cum commutatio sit facta in ejus favorem, ac proinde ita intelligitur fieri, si ei placuerit, potestque illi hac ratione renuntiare. *L. 29. C. de Pactis*: quod si materia, in quam fuit commutatum votum, fiat impossibilis, vel indifferens, non tenetur vovens adimplere primum votum; siquidem ejus obligatio per commutationem fuit extincta. Quilibet potest propria autoritate votum in melius commutare. c. 4. h. t. L. 3. tit. 8. p. 1. nec enim promissum in fringit, qui in melius illud commutat. c. 3. de Jur. jur. quia sic censetur melius voluntatem Dei adimpleri, qui certè vult homines in virtutibus crescere. *L. 3. tit. 8. p. 1. Suar. de Voto, lib. 6. cap. 18. ex n. 4. Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 49. n. 4.* Hinc votum castitatis non potest propria autoritate commutari, quia non commutatur in melius bonum. *L. 4. tit. 8. p. 1.* Nam ut dicitur *Ecclesiast. 26. v. 20. Omnis ponderatio non est digna continentis anime*, & castitati antonomasticè attribuitur decor, & virginitati attribuitur excellentissima pulchritudo. *D. Thom. 2. 2. q. 152. art. 5. in corp.* cum ergo quodlibet votum in melius valeat commutari, omne votum absdubio commutari valet in votum Religionis. Nam tunc temporale obsequium in perpetuum Religionis observantiam commutatur. c. 4. h. t. L. 7. tit. 8. p. 1. ibi: *Porque sin aua ninguna tal prometimiento es mejor que otro*, Et ex hac regula deducunt *Rodrig. Enrig. & alii*, cum qui Religionem vovit, posse hoc voto non impleto, acceptare Episcopatum: nam tunc in melius commutatur votum, cum Episcopatus sit perfectior status Religioso. Episcopus enim perfectus esse debet, Religiosus tamen ad perfectionem debet aspirare: c. 18. de Regular. Sed hoc non obstante, dicendum est, quod Religionem vovens, Religionem ingredi debet, etiamsi in Episcopatum sit electus, sed nondum vinculo conjugii spiritualis ligatus: secus si est consecratus, vel etiam confirmatus à Sede Apostolica. Et quidem Religionem debet ingredi, non ex consilio tantum, ut tenent *Rodrig. & alii*, sed ex præcepto, ut constat ex c. 10. h. t. ibi: *Si tuam sanare desideras conscientiam.*

Et *ibid.* *Gonz.* nam licet Episcopatus secundum se perfectior sit statu Religioso. *c. 18. de Regular.* non tamen est perfectior secundum media: nam in Religione media ad perfectionem consequendam sufficientiam & efficaciam apponuntur; secus in Episcopatu, in quo jam supponitur perfectio. *Suar. de Relig. tom. 3. lib. 1. c. 19. num. 3. Sanch. in Decal. lib. 4. c. 17. n. 5.* Imò ex humilitate potest quis votum facere non admitendi Episcopatum, ut faciunt nostræ Societatis professi. Ut verò votum in minus bonum commutetur, Superioris auctoritas requiritur, & quidem illius, cui hæc competat facultas. Tales sunt R. Pontifex, Episcopi, alii Prælati jurisdictionem quasi Episcopalem habentes, vel etiam illi, quibus ex privilegio, commissione, vel consuetudine hoc sit concessum. *c. 1. e. 7. b. t. in L. 6. tit. 8. p. 1.* Si in bonum æquale, votum commutetur, ne minus bonum pro meliori substituat, cum hoc distinguere, sit difficile, requiritur superioris auctoritas. *Suar. de Voto, lib. 6. cap. 19. n. 3. Sanch. in Decal. lib. 4. c. 49. n. 12. & alii. contra Rodrig. Henrig. & alios.* Nostræ Societatis Religiosi, & qui horum privilegiorum communicatione gaudent, possunt in confessione, vel extra, omnia vota, etiam jurata, absque tamen præiudicio tertii commutare, quinque reservatis exceptis. Præterea quilibet Confessarius approbatus potest in confessione, vel extra commutare (non verò dispensare) omnia vota, etiam jurata, vel etiam ipsa iuramenta sine voto, virtute Bullæ Cruciatæ, tribus exceptis, videlicet, castitatis, Religionis, & ultramarino in Terram Sanctam peregrinandi. Nec est necessaria alia causa ad hanc commutationem, præter eam, quæ imbitur in ipsa facultate, seu exercitio commutationis, scilicet, quod tribuatur aliqua elemosina, taxanda arbitrario Confessarii ad subveniendum ipsi Cruciatæ: quod si elemosina non sit possibilis votenti, potest aliud opus imponi: v. g. oratio in subsidium Cruciatæ: potest etiam commutari per Bullam votum aliquid faciendi, & non pendenti commutationem illius, & etiamsi fiat cum intentione tale votum reservandi R. Pontifici. Siquidem privatus non potest derogare juri, quod pro his casibus concessit Cruciatæ; *arg. L. 38. ff. de Pactis; Clausula Bullæ: sic sonat: Podrà tambien dicho Confessor commutarles qualesquiera votos, aunque sean con juramento, dando la limosna que pareciere, en favor, y benefi-*

cio de la Bula de la Santa Cruzada, exceptos los de Castidad, Religion, y Ultramarino: de quo latè Mendo in Bull. Cruciat. D. 20. & alii.

318 Irritatio, etiam cessat obligatio voti. Hæc irritatio est duplex alia directa, indirecta alia: directa est, quæ votum tollit ob objectionem votentis ad irritantis voluntatem, & hæc proprie est irritatio: indirecta est, quæ impedit re promissa executionem, & potius, quam irritatio est suspensio. Pater igitur, & in ejus defectu, avus paternus, ob patriam potestatem; & in utriusque defectu, Tutor qui loco patris succedit: & in hujus defectu, mater possunt impuberis vota directè irritare; *c. 2. 20. q. 2. impubes enim ob iudicii imbecillitatem in obligationibus assumendis patris gubernationi subjiciuntur. L. 3. tit. 8. p. 1.* possuntque prædicti impuberum vota irritare, etiam tempore, quo jam sunt puberes, nisi tunc vota ratificent. Siquidem in his obligationibus principium inspicitur. *Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 30. ex n. 7.* E contrario autem cum puberes jam sufficiens animi iudicium habeant, in votis emittendis nullius voluntati subjiciuntur, nisi quatenus talia vota juri patris, ac gubernationi domesticæ præiudicant, ac proinde tunc non directè, sed indirectè tantum à parentibus valent irritari. *c. 2. 20. q. 2. L. 65. §. 1. C. de Episcop. & Cleric.* Hinc est, quod non possint à patre irritari vota castitatis, Religionis, jejunii, & alia hujusmodi à filiis facta, nec ea, quæ de bonis Castrensibus, vel quasi Castrensibus à filiis emittuntur, nec alia, quæ filii jam extra patriam potestatem constituti emittunt: si quidem in his patri non subjiciuntur, nec patris juri præiudicium generant. *Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 35. n. 41.* Prælati Regulares, scilicet, Provinciales, Guardiani, Abbates, Priores, vel Rectores (secus Subprios, Ministri, & alii, qui non proprio, sed alieno nomine gubernant) omnia vota suorum subditorum possunt irritare directè: quia Religiosus velle, & nolle non habet. *c. fin. de Testam. in 6.* Sed hoc pendet à voluntate Superioris, quem Vice Dei tamquam caput accipit. *c. 27. de Elect. in 6. L. 3. tit. 8. p. 1. D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 3. ad 3. & 4. Suar. de Voto, lib. 6. cap. 7. n. 3. Sanch. in Decal. lib. 4. c. 33. ex n. 4.* tamen non potest Superior irritare vota substantialia Religionis, vel si ali- quod votum speciale habet Religio: cum potius in eorum observatione tamquam

bonus Pastor, & diligens Paterfamilias debet in vigilare: nec Item irritare valet votum transeundi ad Religionem strictiorem, cum in hoc non dependeat subditi à suo Superiore. Abbatisse tantum irritant vota Monialium, quatenus domestica gubernationi præiudicant. *Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 33. num. 19.* Vota omnia, quæ fuerunt emissa à Religioso ante ingressum, in votum Religionis ipso jure commutantur, quando fit professio, *cap. 4. h. t. & ibid. Gonz. rationem affert D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 12. ad 1. ibi: Omnia alia vota sunt quorundam particularium operum, sed per Religionem homo totam vitam suam Dei obsequio deputat: particulare enim in universali includitur, & ideo Decretalis dicit, quod reus voti fracti non habetur, qui temporale obsequium in perpetua Religionis observantia commutat: nec tamen Religionem ingrediens tenetur implere vota vel jejuniorum, vel orationum, vel aliorum hujusmodi, quæ existens in seculo fecit, quia Religionem ingrediens moritur priori vita. Et etiam singulares observantia Religionis non competunt, & Religionis onus satis hominem onerat, ut alia super addere non oporteat.* Prælati non possunt irritare vota Novitorum, si quidem in Novitiis deest subjectio ex obligatione obedientiæ, in qua fundatur directè irritatio votorum: possunt tamen probabiliter Novitorum vota indirectè irritare, quatenus præiudicant recte gubernationi, & convenienti ordini Religionis. *Suar. de Voto, lib. 6. cap. 7. num. 11.* Similiter Domini solum possunt irritare servorum, etiam impuberum vota, quatenus potestati dominatiæ præiudicant. *L. 3. tit. 8. p. 1. & ibid. Greg. Lop. v. g.* vota Religionis, Ordinis Sacri, peregrinationis, & similia; secus alia; v. g. vota continentie, jejunii, orationis, & similia. *D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 8. ad 2. Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 36. num. 2. & alii.* Similiter maritus potest irritare vota uxoris, & uxor vota mariti, quatenus mutua cohabitationi, & usui conjugali præiudicant. *L. 3. tit. 8. p. 1. & ibid. Greg. Lop. v. g.* vota longæ peregrinationis, abstinentiæ immoderate, & similia. Maritus tamen etiam valet irritare vota, quæ domestica gubernationi obstant, & proles educationi præiudicant: quia ipse est caput familie: nequaquam tamen valet irritare illa, quæ nullum ipsi afferunt præiudicium. *Suar. de Voto, lib. 6. cap. 4. num. 2. Less. de Just. lib. 2. cap. 40. num. 89. & alii contra Sanch. in Decal. lib. 4. cap. 34. num. 3. & aliorum.* Hæc facultas vota irritandi ex Jure Posi-

tivo videtur provenire, quatenus non aliter ipsis firmitatem tribuit, quam si consentiat Superior, vel alius, cuius interest. Satis aptè *D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 8. in corp. ibi: Dicendum, quod sicut supradictum est. Votum est promissio quadam Deo facta: nullus autem potest per promissionem se firmiter obligari ad id, quod est in potestate alterius, sed solum ad id, quod est omnino in sua potestate. Quicumque autem est subjectus alicui, quantum ad id, in quo est subjectus non est sue potestatis facere quod vult, sed dependet ex voluntate alterius: & ideo non potest se per votum firmiter obligare his, in quibus alteri subjicitur, sine consensu sui Superioris.* Et postea ad 3. *Nullum votum Religiosum est firmum, nisi sit de consensu Prælati: sicut nec votum puellæ existente in domo, nisi sit de consensu patris, nec uxoris, nisi sit de consensu viri.* Et ad 4. ait: *Quod licet votum eorum, qui sunt alterius potestati subditi non sit firmum sine consensu eorum, quibus subjiciuntur, non tamen peccant votendo, quia in eorum voto intelligitur debita, consilia, scilicet, si suis Superioribus placuerit, vel non remittantur.*

319 4. Cessat obligatio voti, si materia ipsius mutetur, ita ut fiat impossibilis: vel defacto, quatenus physicè non possit adimpleri: vel de jure quatenus jam non sit licitum tale votum exequi: vel etiam, si materia omnino inutilis facta sit. Nam quod pervenit ad casum, à quo incipere non potest, vitatur. *L. 140. §. 2. ff. de V. O.* Si vero superveniat impedimentum perpetuum, & ejus materia erat individua, omnino ejus obligatio cessat. Nam tunc censetur impossibilis, cuius nulla est obligatio. *L. 185. ff. de Reg. jur. cap. 6. eod. in 6.* Si verò materia voti erat dividua, ut est peregrinatio cum quadam elemosina, tunc una parte reddita impossibilis, obligatio manet, quoad aliam: ac proinde, si votens ob aliquod impedimentum nequit peregrinari, elemosinam profecto dare tenetur: quippe *utile per inutile non vitatur, cap. 37. de Reg. jur. in 6.* nisi forte alia sit votentis intentio: Hinc qui vovit jejuniū unius diei, si non potest integrum diem jejunare, etiamsi per dimidium diem jejunare possit, ad nihil tenetur. Nam actio est individua. Si verò vovit quadragesimam jejunare, & sic per totam non possit, pro parte, qua potest jejunare, tenetur: Si verò impedimentum voto superveniens non impossibilem, sed tantum difficilem ejus adimplerionem reddat, tunc votum redimitur, seu commutatur, & sic intelligendum est Textus in *cap. 8. h. t.* ubi

peregrinatio in Terram Sanctam; quæ facta fuit impossibilis, hoc est difficilis, præstatione expensarum redimitur. *L. 5. tit. 8. p. 1. Sancb. in Decal. lib. 4. cap. 2. n. 25.* Si impedimentum superveniens temporale sit, non extinguitur, sed tantum suspenditur voti obligatio: & quidem sola auctoritate ipsius votentis differri valet voti adimpletio, si impedimentum certum sit: quando verò est dubium, cum nullus sua debeat Interpretari vota, debet Superioris auctoritas accedere. Quando votum est conditionale, cum intentio votentis, ac proinde tota obligatio voti ab eventu conditionis dependeat, si conditio deficit, deficit votum. *L. 7. tit. 8. p. 1.* Si multiplex conditio copulativè adjecta sit voto, omnes implendæ sunt, ut votum obliget: quia ad veritatem propositionis copulativæ hoc requiritur. Secus ex contraria ratione, si disjunctivè conditiones apponantur; nam per quamlibet verificatur votum. *Sancb. in Decal. lib. 4. cap. 23. num. 20.* Votum cessare, etiam quando per malitiam votentis, conditionis impeditur eventus, cum certè non verificetur votum, tenent contra alios. *Suar. de Voto, lib. 4. cap. 17. num. 20. & alii. 5.* Cessante causa finali, quæ ad votendum movit, cum pro eo casu intentio votendi deficere credatur, cessat, & votum; *arg. cap. 60. de Appellat.* Sic, qui pro filii salute elemosinam vovit, filio mortuo non tenetur eam præstare, vel qui vovit non ingredi certam domum; quia ibi peccandi aderat periculum, hoc cessante, cessat, & obligatio; *arg. L. 7. tit. 8. p. 1. Suar. de Voto, lib. 4. cap. 18. ex n. 3. Sancb. in Decal. lib. 4. cap. 2. n. 42. & alii. 6.* Votum, cujus obligationi finiendæ certus terminus præfixus est, eo elapso cum jam desit se obligandi intentio, cessat, & obligatio. Nam actus agentium non operantur ultra eorum voluntatem. *L. 19. ff. de Rebus credit.* Si tamen terminus est præfixus ad ejus executionem, etiam termino elapso, manet obligatio: quia adhuc potest impleri. Et sic votens duas contrahit obligationes, alteram, qua tenetur rem præstare; alteram, qua non differre tenetur, & licet hæc per temporis lapsum facta sit impossibilis, non tamen prima. In dubio autem ex circumstantiis cognoscitur: an terminus ad executionem faciendam, vel ad finiendam obligationem adjectus sit.

TIT. XXXV.

De Statu Monachorum, & Canonicorum Regularium.

Status in præsentem non latè pro quacumque vitæ conditione, sedit strictè pro conditione vitæ stabili & perpetua sumitur. Et sic in Ecclesia tres sunt status, Conjugatorum scilicet, Clericorum, & Religiosorum. Et de hoc quidem in præsentem: nam de aliis alibi agitur. Religiosis ergo statum constituunt tria vota paupertatis, castitatis, & obedientiæ; quæ propterea ad Religiosum statum substantialia habentur. Agitur ergo in præsentem de Religiosis, sive Regularibus, sive Monachi vocentur. Si enim in Monasteriis habitent *Synodice*, seu *Cenobita* appellantur: si soli in Eremito degant *Heremita*, & *Anachoreta* dicuntur, & nomine generali *Monachi*, id est, *solitarii*, appellantur. Eorum Superiores *Abbat*, quasi *Patres*, generalitèr vocabantur: specialius autem nuncupabantur *Archimandrite* Superiores Monachorum, qui in speluncis, & cavernis delitebant. Et jam nomine generali omnes, qui Religionem profitentur *Religiosi*; & quia regulam sequuntur *Regulares* nuncupantur. Etiam hic agitur de Canonicis Regularibus, nam cum tria vota Religiosis emittant, verè Religiosi sunt, *cap. 4. h. tit. L. 1. tit. 7. p. 1. ibi: E estos atalos ion dichos Religiosos, que quiere tanto decir, como homes ligados, que se meten so obediencia de su Mayoral: asi como Monges, ó Calonges de Claustros, á que llaman Reglares, ó de otra Orden, qualquier que sea.* Et quidem olim omnes ferè Clerici erant Canonici Regulares, *cap. 7. cap. 8. cap. 9. 12. q. 1. l. 1. tit. 7. p. 1. Gonz. in cap. 5. h. t. num. 2.* Qui verò non emittunt tria vota substantialia Religionis non sunt verè Religiosi, ac proinde sub præsentem titulo non comprehenduntur: Tales sunt aliorum Ordinum Militarium professi, quales sunt equites Divi Jacobi, Alcantaræ, & Calatravæ in Hispania. Status igitur Religiosus est status, in quo Religiosus debet tendere ad perfectionem, licet non requiratur, quod actu sit perfectus: tenetur tamen tendere ad perfectionem per mediâ essentialia: & Religiosis: hoc est observando vota, & regulas: quod si ex contemptu violet regulas, etiam non gravitèr obligantes, eas habendo, ut frivolas, vel nolendo se Superio-

riori subdicere; vel si ex violatione grave sequeretur detrimentum Religionem, gravitèr proculdubio peccare. Si omnia monita, & regulas negligat, eo quod sub mortali non obligent, multoque magis si directè nolit perfectionem, gravitèr peccat. Siquis non tantum intendat non esse sollicitus in regulis servandis, sed etiam nunquam servare, & si facile possit, cum hoc vix possit stare sine formali contemptu, peccatum grave est. Si verò ex remissione animi, & negligentia sine aliquo titulo justo velit per directam intentionem non servare aliquam regulam, saltem erit peccatum veniale, quia esset venialis contemptus. Si tamen Religiosus habeat animum nullam regulam servandi, dummodò paratus sit ad poenam sustinendam transgressoribus impositam, cum se submittat regulæ ut lata est (nam hoc supponimus) id est, subeundo poenam, si transgrediat, non peccat gravitèr: quia in objecto illius actus non est materia contraria illi voto, vel præcepto: quamvis in his alii strictius discurrant. *Lacroix lib. 4. ex n. 57. Suar. de Relig. tom. 4. lib. 1. cap. 4. Sancb. in Decal. lib. 6. c. 5. Elizald. in doct. Moral. lib. 8. q. 14. & alii omninò videndi.* Scholasticus Societatis peccat gravitèr, si non adhibet diligentiam in cavendis defectibus, ob quos prævidet, se dimittendum. Superior sub gravi tenetur in vigilare ne corruat observantia Religiosa. *Suar. Salmant. Sancb. Pelliz. Lugo de Just. 39. an. 21. & alii com. **

421 Nunc explicandum venit, quænam obligatio vi votorum Religionis insurgat. Et quidem ex voto paupertatis quilibet Religiosus se abdicat in perpetuum dominio bonorum templarium, quæ fortunatè dicuntur, ut constat ex famigerato, & capitali in hac materia, *Text. in C. Non dicatis, II. 12. q. 1. ibi: Non dicatis aliquid propriam, sed sint vobis omnia communia. Quicumque autem in tantum progressus fuerit malam, ut occultè ab aliquo litteras, vel quodlibet munus accipiat, si hoc ultro constetur, parcatur illi, & oretur pro illo. Si autem deprehendatur, atque convincitur, secundum arbitrium Presbyteri, vel Prepositi gravius emendetur. Cum hujus nostre Congregationis fratres non solum facultatibus, sed voluntatibus propriis in ipsa Ordinatione susceptione renuntiaverint, & se per promissam obedientiam penitus aliorum potestati, & imperiis in Christo, & pro Christo subdidit; certum est, eos nihil habere, possidere, dare, vel accipere debere, sine Superioris licentia. Quod si propinquus, vel amicus, vel quilibet fratrum cuiquam ali-*

quid offerre voluerit, primo quidem Priori insinuetur, & sic suscipiatur, si ipse mandaverit: de quo tamen nihil fiat aliud, nisi quod Priori placuerit. *c. 2. c. 4. c. 6. h. t. L. 2. l. 14. tit. 7. p. 1. D. Thom. 2. 2. q. 186. art. 3. in corp. ibi: Inde est, quod ad perfectionem charitatis adquirendam primum fundamentum est voluntaria paupertas, ut aliquis absque proprio vivat, dicente Domino Matth. 19. Si vis perfectus esse, vende omnia, quæ habes, & sequere me. Postest tamen Religiosus retinere bona spiritalia, & eis annexa, ut beneficia, jus eligendi, vel conferendi. *Less. de Just. & jur. lib. 2. cap. 4. n. 25.* Etiam retinet Religiosus honorem, & famam, potest tamen ex humilitate aliquomodo eis renuntiare. *v. g. vovendo non acceptare dignitates, & contentum se ostendendo ut ejus defectus, etiam sine prævia monitione, nec correctione fraternâ ad Superiorem deferantur à quocumque, qui eorum notitiam extra confessionem habeat.* Non est de essentia paupertatis religiosæ abdicare se dominio radicali, sed tantum ejus usu. Sic Scholastici, & Coadjutores non formati nostræ Societatis, cum verè Religiosi sint, dominium suarum rerum possunt retinere, non tamen eo possunt uti absque Superioris consensu: quod quidem sufficit, ut verè paupertatis Religiosæ voto ligati credantur. Cæteri verò Religiosi in particulari se abdicant domino rerum suarum. Hinc dispositio Religiosi absque Superioris licentia de bonis, quæ habeat, ut de re aliena, siquidem illorum dominio se per paupertatem abdicavit, erit absurdum invalida: Et ob contrariam rationem dispositio Scholastici Societatis, quamvis illicita, & revocabilis à Superiore, utpotè contra votum paupertatis facta, valida tamen erit ob dominium radicale, quod talis Religiosus retinet. *Suar. de Relig. tom. 4. tr. 10. lib. 4. c. 6. ex n. 12. Sancb. in Decal. lib. 7. cap. 8. n. 25. & cap. 18. n. 28. & alii contra Less. de Just. & jur. lib. 2. cap. 4. n. 28. Molin. de Just. tr. 2. D. 139. & alior. Religio in communi potest bona, etiam immobilia, possidere, nisi fratres Minores de Observantia, & Capucini, qui neque mobilia possidere possunt. Domus Professa Societatis non possunt immobilia, præter habitationem, & hortum: mobilia tamen possidere possunt.**

322 Peculium, in quo Religiosus dominium haberet independens à Superioris arbitrio, clare pugnat cum voto paupertatis; secus peculium, quod tantum Religioso administrationem tribuit, depen-